

веригите на кръговрата на веществата в екосистемите: *растителни остатъци - гъби - мицетофаги - консументи от по-висш порядък*. Всичко това показва значителната роля на гъбните комари в горските екосистеми и необходимостта от по-детайлни екологични изследвания.

Литература

- Кривошеина, Н., А. Зайцев, Е. Яковлев, 1986. Насекомые разрушители грибов в лесах Европейской части СССР. Москва, Наука, 310 с.
- Яковлев, Е., 1994. Двукрылые Палеарктики, связанные с грибом и миксомицетамп. Петрозаводск, 126 с.
- БЕЧЕВ, D. (in press). The zoogeographic classification of the Palaearctic genera of fungus gnats (Diptera: Sciaroidea, excluding Sciaridae). - *Studia dipterologica*.
- КОЛАРОВ, J., D. БЕЧЕВ., 1995. Hymenopterenparasiten (Hymenoptera) auf Pilzmücken (Mycetophiloidea, Diptera). - *Acta ent. bulgarica*, 2: 18-20.
- МАТИЛЕ, L., 1990. Recherches sur la systématique et l'évolution des Keroplatidae (Diptera, Mycetophiloidea). - *Mém. Mus. natl. Hist. nat. (A)*, 148:1- 682.
- ØKLAND, B., 1994. Mycetophilidae (Diptera), an insect group vulnerable to forestry practices? A comparison of clearcut, managed and semi-natural spruce forests in southern Norway. - *Biodivers. Conserv.*, 3 (1): 68-85.

BIOTIC CONNECTIONS OF FUNGUS GNATS (DIPTERA: SCIAROIDEA, EXCLUDING SCIARIDAE) IN FOREST HABITATS OF MOUNT PIRIN

Dimitar N. Bechev

*Department of Zoology, University of Plovdiv, 24, Tzar Assen Str.,
BG-4000 Plovdiv, Bulgaria
e-mail: bechev@uni-plovdiv.bg*

(Summary)

Data about 19 species of fungus gnats extracted from larvae in various fungi in Mt. Pirin (Bulgaria) are recorded. Three hundreds specimens of *Lactarius deliciosus* were examined, and in 96 % of them larvae of fungus gnats were found.

Parasites established on (in) fungus gnats are as follows: Acariformes (one specimen of *Trombididae*) on *Phronia sp.*; Nematoda (2 specimens) in the abdomen of *Mycetophila sp.* and Hymenoptera (Ichneumonidae: *Orthocentrus stigmaticus* Holmgren) from larvae of *Sciophila rufa* Meigen.

Keroplatus tipuloides is newly recorded to the fauna of Bulgaria.

Научни трудове, ПУ, Animalia Trav. Sci. Univ. Plovdiv, Animalia	Год./An. 1999	Том/Vol. 35	Кн./Fasc. 6	с./pp. 37-40
--	------------------	----------------	----------------	-----------------

БИОТИЧНИ ВРЪЗКИ НА ГЪБНИ КОМАРИ (DIPTERA: SCIAROIDEA, EXCL. SCIARIDAE) В ГОРСКИ ХАБИТАТИ В ПИРИН*

Димитър Н. Бечев

Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“

Катедра Зоология

ул. „Цар Асен“ 24, Пловдив

e-mail: bechev@uni-plovdiv.bg

Abstract. Data about 19 species of fungus gnats extracted from larvae in various fungi in Mt. Pirin (Bulgaria) are recorded. Three hundreds specimens of *Lactarius deliciosus* were examined. In 96 % of them larvae of fungus gnats were found. Parasites established on (in) fungus gnats are as follows: Acariformes (one specimen of *Trombididae*) on *Phronia sp.*; Nematoda (2 specimens) in *Mycetophila sp.*; Hymenoptera (Ichneumonidae: *Orthocentrus stigmaticus* Holmgren) in larvae of *Sciophila rufa* Meigen.

Keywords: Sciaroidea, fungus gnats, biotic connections, fungi, parasites.

Увод

Надсемейство Sciaroidea принадлежи към групата Bibionomorpha на разред Diptera. То включва семействата *Bolitophilidae*, *Diadocidiidae*, *Ditomyidae*, *Keroplatidae*, *Lygistorrhynidae*, *Mycetophilidae* и *Sciaridae* (МАТИЛЕ, 1990). Изброените семейства, без *Sciaridae* се наричат гъбни комари или мицетофилоиди. Срещат се почти без изключение само в горски хабитати и не обитават сухи територии. Ларвите на по-голямата част от видовете са ендомицетобионти и мицетофаги. За Света са описани над 4100 вида, принадлежащи към 226 рода, а за фауната на Палеарктика 96 рода с над 1500 вида (БЕЧЕВ, in press). За България досега са известни 293 вида.

Сведенията за екологията на видовете и ролята на гъбните комари в екосистемите са все още малко и се отнасят предимно за Северна Европа (Кривошеина, Зайцев, Яковлев, 1986; Яковлев, 1994, ØKLAND, 1994). Настоящото изследване беше проведено с цел да се установят някои биотични връзки на тези насекоми с гъбите и с други животински организми.

* Изследването е финансирано от фонд НИМП при ПУ „П. Хилендарски“, договор ПУ-14-Б.РП

Материал и методика

Материалите за изследването са събирани от различни части на Пирин през 1999 г. За установяване на гъбите, в които се развиват гъбните комари, са събирани плодни тела с ларви в тях. Поставяни са в стъклени банки, напълнени до 1/4 с дървени стърготини, в които се поддържа достатъчна влажност. Имагинираните индивиди са препарирани по общоприетите методи (сухи или в спирт). Определянето на гъбните комари е извършвано чрез микроскопско изследване структурата на гениталния апарат. Събраните с ентомологичен сак насекоми са обследвани под стерсомикроскоп за паразити.

Резултати

Мицетофилонди от гъби

За 19 вида гъбни комари бяха установени гъби, в които се развиват техните ларви:

Семейство Keroplastidae

Keroplastus tipuloides BOSK, 1792

Рядък вид, който се установява за първи път за фауната на България. Изведен е от ларви, живеещи върху повърхността на хименофора на дървесната гъба *Fomes fomentarius* (L.) Fr. Ларвите се развиват под покривка, образувана от засъхналия секрет на слюнните жлези. Преди какавидиране излитат беззикав, плътен пашкул, прикрепен към гъбата.

Семейство Ditomyiidae

Ditomyia fasciata (MEIGEN, 1818)

Ларвите му бяха установени в гъбата *Polyporus squamosus* Huds. ex Fr., разположена върху дънер от широколистно дърво.

Семейство Mycetophilidae

Sciophila lutea MACQUART, 1826

Изведен от ларви в *Lactarius deliciosus* (L. ex Fr.) и *Boletus edulis* Bull. ex Fr.

Sciophila rufa MEIGEN, 1830

От ларви развиващи се върху хименофора на *Fomes fomentarius* (L.) Fr.

Leia bimaculata (MEIGEN, 1804)

От ларви в *Lactarius deliciosus* (L. ex Fr.) и *Russula sp.*

Cordyla fusca MEIGEN, 1804

От ларви в *Lactarius sp.*

Cordyla nitens WINNERTZ, 1863

От ларви развиващи се в *Russula sp.*

Cordyla nitidula EDWARDS, 1925

Ларвите му бяха установени в *Russula sp.*

Exechia bicincta (STAEGER, 1840)

Изведен от ларви развиващи се в *Clitocibe sp.*

Execia fulva SANTOS - ABREU, 1920

От ларви в *Russula delica Fr.*

Exechia fusca (MEIGEN, 1804)

От ларви в гъби *Russula sp.* и *Tricholoma sp.*

Exechia lundstroemi LANDROCK, 1923

Изведен от ларви в *Russula sp.*

Exechia separata LUNDSTRÖM, 1912

Изведен от ларви развиващи се в гъбите *Suillus granulatus* (L.) Kuntze и *Cortinariu sp.*

Exechia seriata (MEIGEN, 1830)

От ларви в *Russula alutacea* (Pers. ex Fr.) Fr., *Russula cyanixantha* (Schaeff.), *Russula emetica* Fr. и *Lactarius sp.*

Tarnania fenestralis (MEIGEN, 1818)

От ларви в *Russula delica Fr.*

Mycetophila alea LAFFOON, 1965

Изведен от ларви развиващи се в гъбите *Choironomyces meandriformis* Vitt., *Lactarius piperatus* (Fr.) S. F. Gray и *Russula delica Fr.*

Mycetophila blanda WINNERTZ, 1863

От ларви в *Lactarius deliciosus* (L. ex Fr.).

Mycetophila fungorum (DE GEER, 1776)

От ларви в гъби *Suillus granulatus* (L.) Kuntze и *Russula sp.*

Mycetophila luctuosa MEIGEN, 1830

От ларви в *Scutigera sp.*

Паразити и паразитоиди по гъбните комари

Данните за паразити върху и в гъбните комари са много оскъдни и се отнасят предимно за паразитоидни ципокрили насекоми (KOLAROV, ВЕСНЕВ, 1995). При изследването на материалите от Пирин, бяха установени един ектопаразит, един ендопаразит и един паразитоид по мицетофилонди.

Phronia sp.

Върху женски индивид от род *Phronia* беше установен един екземпляр от *Acariformes: Trombididae*.

Mycetophila sp.

В коремчето на женски екземпляр *Mycetophila* бяха установени два паразитни червея от клас *Nematoda*.

Sciophila rufa MEIGEN, 1830

От ларви на този вид, развиващи се върху хименофора на *Fomes fomentarius* (L.) Fr., бяха изведени три екземпляра на паразитоида *Orthocentrus stigmaticus* Holmgren (Hymenoptera: Ichneumonidae).

Заклучение

Като мощен фактор на биогеоннтта деструкция гъбите участват активно в почвообразователните процеси и са много важно функционално звено в кръговрата на веществата в горските екосистеми. По литературни данни често 50-80 % от гъбите се оказват повредени от ларви на гъбни комари. При нашите изследвания на 300 екземпляра *Lactarius deliciosus* (L. ex Fr.), в 96 % от тях бяха установени ларви на мицетофилонди. Несъмнено мицетофагите оказват отрицателно влияние върху развитието на гъбите. Същевременно те се явяват важно звено на една от